

LUPTA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 5 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 73—21. —

Proprietar: Dr. TEODOR MIHALI.
Director: Dr. ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD.
Editor: Dr. AUREL VLAD.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA. VII., Rottenbiller-u. nr. 5/b I.
Insertiuni după învoială.
Scrisori neîncercate se refuză.

Curagiul națiunii.

(M. D.) Timp de patruzeci de ani au suferit Croații, acasă la ei, în țara lor autonomă cuiul străin. Au suferit ca Maghiarul să fie „Domn” în patria Croată. Legea electorală meschină din Croația, mai meschină chiar și decât legea electorală din Ungaria, cât și despotismul grozav ce l’punea în practică guvernul de sub șefia Banului, fără de cel mai mic scrupul, au făcut iluzorie ori ce luptă politică cinstită pentru patrioții croați. Precum lupta noastră din trecut astfel și lupta lor s’a restrâns din ce în ce mai mult la o politică de demonstrații. Sprijin tot pe atât de puțin puteau spera să capete de undeva pe cât de puțin ne puteam noi aștepta la un atare sprijin.

Coroana era bună bucuroasă, că primea dela nobila „națiune” toate necesitățile de stat: budget, armată.

„Națiunea” ascultând însă de glasul grandomaniei s’a luat în coarne cu coroana. Coroana a aruncat „națiunea” din parlament de-a dreptul în basilica cea catolică. Tot „mișpohăsul național” de lege calvină și de lege mozaică se închina alături cu cel de lege catolică. Apponyi, catolicul, alături de Farkasházy, semitul, și de Bánffy calvinul, făceau la mătâni. „Națiunea” a fost batjocorită rău de tot prin honvezii ei proprii cari pe semne tot mai cu drag ascultă de Francisc Iosif I., decât de „națiune”.

Pe cât de mult „națiunea este domn în țara aceasta” atunci când baionetele îi stau la dispoziție, pe atât de smerită știe se fie ea, „națiunea” atunci când baionetele se întorc în contra ei. — Hatvany și Vasváry au fost și ei țanțoși până ce nu i-au învățat Moții minte.

Kossuth, „guvernorul” a recunoscut drepturi largi „națiunii valahe” — când a fost la strâmtoare. De Jellachich vorbea „națiunea” numai peste umăr, până ce acesta i-a dat pe piele — „națiunii”.

Istoria se repetă.

Când coaliția, — id est „națiunea” din zilele noastre, — a ajuns la mătâni, au căutat tovarăși de arme în contra Coroanei. Partidul naționalist din parlament a fost de-odată observat. Președintele acestui partid, pe care mai înainte nu l’au recunoscut de partid a fost de-odată titulat „Nagyságos nemzetiségi pártelnök úr”. Omul dauphinului Kossuth, profesorul Föl-

des Béla umbla ca un prisnel pe la hotelul „Jägerhorn”, la sfat cu naționaliștii și parlamenta cu exmisul acestora în numele lui Franți Kossuth „faimosul și odiosul” popa Lucaciu. Pe socialiști îi omora Polonyi cu dragostea. Pe Croați îi căuta contele Clown Bathianyi, ca pe niște „frați buni”. Norocul l’a favorizat numai pe acesta din urmă. Croații au încheiat tovarășie de arme cu coaliția, au întemeiat sub conducerea șiretului Supilo partidul „resoluționistilor”, în Fiume. Tainele acestui pact nu sunt până astăzi chiar toate cunoscute. Polonyi se va îngriji însă ca desvălindu-le — cu ce dragoste va desvâli și el, care atât de mult a fost desvâlit! — să le cunoască lumea. Un lucru este însă cert: Croații au fost șireți atunci când s’au „înfrățit” cu Maghiarii, — cum zice Românul: „de silă, ca de voie bună”.

Ei prin această înfrățire au introdus în corpul „națiunii” calul troian politic. După-ce coaliția a ajuns la putere, s’a grăbit să și arate recunoștința față de „frații” ei Croați.

Recunoștința s’a mișcat în cadrele obiceiurilor „națiunii”. Anume, conform acestor obiceiuri, „națiunea” atunci, când este — ori se simte măcar — tare, prinde curagiu și face așa, că și ia mai întâi tot, ce poate lua, apoi linge blidul și restul, având în vedere, că „națiunea totdeauna le-a ocrotit pe naționalități *din marintmie*”, îl împărțește cu „frații” de „buze străine”. Croaților nu le-a plăcut marinimia națiunii. Mai întâi au început numai să discute chestii de drept public, au protestat în contra frăției la blidul lins de „națiune”. Apoi au dovedit prin vorbiri, cari echivalează — fiind ținute în Camera ungară în limba croată — cu fapte, că națiunea are un cal troian în parlament. Acest parlament, expresiunea visatei unități naționale maghiare a devenit de un timp încoace parlamentul națiunii unitare croate. „Visoki kucio!” se aude zilnic în Camera, în loc de „elnemzetienithetelenek,” și în loc de alte frumoase cuvinte maghiare. Și să mai miră lumea, că „națiunea” îi înjură, numindu-i „hazaáruló, pimasz gazember”, pe — Români? Ori să i înjure pe Croați? Aceasta este mai greu, nu numai pentru că Croați sunt 40 de înși și mai bine de 30 totdeauna de față, când vorbește unul dintre ei, dar este mai greu și din cauza, că

se poate întâmpla, ca mâne-poimâne să întoarcă Croații „fraților” lor maghiari spatele, dându-și mâna cu naționaliștii, ori chiar cu Viena. Șiretul Supilo poate să l’imiteze pe celebrul său măestru, pe Odiseu, dela care a învățat să construeze cal troian pentru Troia „națiunii”.

Precum Odiseu cu tovarășii săi a rătăcit pe la Circe, care i-a transformat în porci înainte de a o regăsi pe Penelope, tot așa se poate întâmpla, ca Supilo și tovarășii săi să se întoarcă dela Circe-Ungaria la Penelope-Austria.

Partidul croat poate deci în dragă voe să vorbească în limba sa maternă în parlament, căci „națiunea” este unitară și „maghiarul este domn în țara aceasta” numai atunci, când ajunge în fericita poziție de a l’putea scoate cu sila afară pe Vaida și pe cei 7 tovarăși ai săi.

Cât este de eroică „națiunea”!

Jur-împrejur e încunjurată de neamuri, pe cari le-a insultat până la sânge.

În parlament și-a introdus calul troian croat și pleava palavragiilor kossuthiști.

Socialismul, emigrarea și sistemul de un copil discompune forțele ei. Darabanții și Tisaiștii stau la pândă.

În Austria parlamentul poporului așteaptă comanda, ce-i va da-o Dr. Lueger, Dr. Adler și Dr. Renner. Această comandă desigur nu va mai fi „los von Ungarn”, ci „los auf Ungarn”!

Și în astfel de momente „națiunea” nu are nici un lucru mai urgent, decât de a-l scoate afară din parlament pe Vaida, cu putere brahială, a-i ațâța pe socialiști, a și frânge promisia dată Croaților, a insulta Coroana și a declara războiul Austriei.

Puternică trebuie că se simtă „națiunea”, când dovedește atâta curagiu.

De minune se potrivesc cuvintele lui Bortoš spre a da o caracteristică, pe cât de grotescă, pe atât de nimerită a „națiunii”. Cuvintele lui Bortoš devin direct clasice prin momentul tragicomic, ce dă nota situației, în care se găsește de present „națiunea”.

Bortoš cântă adecă:

„Națiunea-i zâd puternic,
Nu se teme de-un nemernic, („hazaáruló”)
Ea e foarte talentată,
Nu se teme nici odată.

Halal de ea „națiune.”

Regretăm din nou, că telegramele și scrisorile cari sosesc pe adresa dlui Vaida sau a ziarului nostru nu le publicăm deocomdată.

Mulțumim tuturor, și celor de aici și fraților de dincolo, pentru sentimentele pe cari le dovedesc în cesuri grele, și-i asigurăm, că nu vom uita nici o clipă a ne îmolini întreaga datorie națională, ori-cari vor fi împrejurările.

În ziarele din România am cetit o serie nesfârșită de telegrame cari s'au trimis dlui Vaida cu prilejul descărcării urii asiatice asupra capului d-sale. Ținem să spunem, că nu toate acele telegrame au fost înmânate.

„Tribuna“ dela Arad, în numerele sale din urmă, începe să dea instrucțiuni deputaților naționaliști ce să facă și ce să nu facă.

Îi somează să meargă la Oradea-Mare, unde se va dezbate zilele aceste procesul alor 41 de alegători români din cercul Ugrei, acuzați pentru agitațiuni. O face în acelaș timp, în care cere ca Vaida să meargă neîntârziat la ședințe.

În zilele aceste critice, când e nevoie de fiecare bărbat, e cel puțin lipsă de tact politic să-i îndemni pe deputații noștri să absenteze poate o săptămână întreagă. Avem destui advocați români distinși cari vor putea să se achite cu onoare și cinste de misiunea aceasta frumoasă. Nu e cu cale a pretinde ca deputații să facă tot; apoi credem, că și ceealaltă inteligență încă are de a-și împlini datoria față de cauza națională și nu se poate pune totul în sarcina deputaților.

„Tribuna“ face reproșuri și deputatului Vasile Goldiș, de ce nu interpelează în chestiunea interzicerii colectei pe seama internatului proiectat de „Asociația“ noastră.

În orice caz, mai chemat de-a da aceste îndrumări e însuși comitetul central al „Asociației“, care — cum suntem informați — nu

dorește încă această interpelare, mai vârtos că a făcut pașii necesari ca acest ordin de interzicere să fie revocat.

Dacă lucrul acesta nu se va face, deputații noștri își vor ști să-și facă datoria, ca și în trecut, cinstit și demn, — și fără sfaturile Tribunei.

Scene din Parlamentul ungar. În ședința scandaluoasă de Miercuri am asistat la o scenă întristătoare: în fruntea gălăgioșilor bătăuși — cari se năpustise asupra deputatului Goldiș — era însuși ministrul de justiție Günther Antal... Ministrul de justiție amenința și el cu pumnii pe deputatul român care afirmase adevărul incontestabil că nici chiar în Rusia nu se fac atâtea procese politice ca și în Ungaria.

Rakovszki, care a prezidat ședința de Miercuri, a procedat cași luth în ședința de Vineri: la un moment dat a suspendat ședința ca bătăușii să aibă mână liberă.

Vre-o trei minute a vorbit dl Goldiș, mai bine de 15 minute au — urlat analfabeții brevetați ai Camerei, mai bine de 15 mi-au insultat — credeau că pot să-i insulte — pe deputații români — din depărtări respectabile.

Un ziar a scris chiar că deputatul Hody Gyula i-ar fi strigat deputatului român Șt. C. Pop „în urechi“: „Ești cel mai mare mișel“.

Firește, știrea în forma aceasta e minciună. Deputatul Hody numai dela o depărtare mare a îndrăznit să răcnească... Noi cari îl cunoaștem pe dl Pop zicem că a făcut bine, că n'a venit în apropiere mai mare de dl Șt. C. Pop...

Burdia... E un cântec trist ce trebuie să-l înregistrăm... Ilustritatea Sa consilierul intim Burdia Silardie, ducea Luni, în culoarele Camerei, hangul. El era cel ma zgomotos între zgomotoșii cari aprobau infamia de Vineri. El striga în gură mare: »Cu trădătorii de patrie nu poți trata altminteri! Cu trădătorii de patrie trebuie să tratezi așa!»

Și pe tonul acesta înainte până a venit Andrassy să condamne și el infamia de Vineri.

Și Ilustritatea Sa dl consilier intim, membru în

sinodul eparhial al dieceziei române din Caransebeș, a tăcut, n'a mai zis o vorbă legănată, cum înceată cănele să mai latre, când stăpânul său îi strigă:

— Cuș!

Iubirea de adevăr. „Telegraful Român“, în numărul său dela 11 Iunie scrie: „Iubirea de adevăr ne îndeamnă să scoatem de altcum la iveală faptul, că actul de volnicie nu l-a făcut dieta întreagă, ci câțiva deputați mai înfierbântați, și nu în cursul ședinței, ci în pauză“...

Nu știm de unde vor fi scos la iveală acest fapt confrății dela „T. R.“, când oată presa maghiară, în frunte cu „Bud. H.-p“ a afirmat că: „nu un singur om, nu zece, nu douăzeci de inși au săvârșit această violare, ci a săvârșit-o Camera întreagă, totalitatea deputaților întruniri“.

„Tel. R.“ mai adaogă: „și nu în cursul ședinței decât ci în pauză“... Dar nu văd confrății dela „T. R.“ că președintele — cum a declarat-o și el însuși — n'a suspendat ședința decât ca să dea „la câțiva deputați mai înfierbântați“ prilej să necinstească sanctuarul corpului legiuitor...?

Sau articolul s'a scris anume — poate la sfatul Ilustrității sale Burdia — pentru a fi trimis la minister, lucru ce s'a mai întâmplat încă de repetite ori, — drept dovadă cât de „politicos“ știe să fie organul mitropoliei române în chestiuni grave cari au revoltat toată lumea cinstită?

Ciudată „iubire de adevăr“, ciudată de tot!

6342. Atâția cetățeni „mulțumiți“ au părăsit în luna lui Mai patria aceasta iubită pentru a-și căuta o nouă patrie în America!

Numărul acesta enorm îi înspăimântă și pe cei cari au în mâni frânile cârmuirii. Văd și ei că așa se prăpădește țara. „Magyarország“ e în fruntea celor cari sunt pătrunși de necesitatea unor măsuri prin cari să se previe emigrarea și propune — revizuirea legii r relativ la emigrare și, firește, introducerea de măsuri coercitive!...

Adecă laxitatea acestor legi îi îndeamnă pe cetățeni să-și părăsească vatra părintească, plaiurile frumoase unde și-au petrecut copilăria, cei mai frumoși ani ai vieții... câmpiile de cari îi leagă mii de fire nevăzute!...

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“.

1907.

Minciuna stă cu Regele la masă.
Doar asta-i cam de mulțisor poveste—
De când sunt regi, de când minciuna este,
Duc laolaltă cea mai bună casă.

O, sunt atâtea de făcut — vezi bine —
Atâtea griji pe capul unui rege,
Atâtea de aflat! — Și, se 'nțelege,
Scutarul lui nu poate fi ori-cine.

— „Ce țară fericită, Majestate. . .“
Se lăfăește gureșă Minciună.
„Că numai Dumnezeu te-a pus — cunună
De 'nțelepciune și de bunătate —

Păstor acestui neam, ce sta să piară
Ce nici nu s'ar mai ști c'a fost, sărmanul,
De nu-și afla sub schiptrul tău limanul.
De nu-ți sta 'n mână bulgăre de ceară.

Că tu sălbateci ai găsit aice,
Sălbateci, și mișei, și proști de-arândul
Și-o sărăcie — cum nu-ți dai cu gândul...
Dar faci un semn — și 'ncep să se ridice

Oștiri, cetăți, palate — lume nouă.
Isvoarele vieții se desfundă;
De pretutindeni bogății inundă,
Și tu le 'mparți cu mâinile-amândouă.

Azi la cuprinsul tău râvnește-o lume.
E-o veselie ș'un belșug în țară,
Că vin și guri flămânde de pe-afară —
Tot crugul sună de slăvitu-ți nume!

La uită-te, pământul ce 'mbrăcat e...
Cresc flori pe unde calci, și rade firea.
Tu 'mparți norocul numai cu privirea. —
Incai țărâmi zburdă pe la sate!...

Și-i place Regelui. E lucru mare.
Cum farmecă pe regi Minciuna. Drept e
Că ea, de mult, pe-a tronurilor trepte
A fost cea mai aleasă desfătare.

— Măria ta, e un străin afară,
Cam trențăros — dar pare-un om de seamă
Și... Adevărul par c'a zis că-l chiamă...
De unde-o-și fi... că nu-i de-aici din țară.

Minciuna palidă-și topește glasul:
„O, n-ul primiți! Il știu, e vestitoru
De rău, ce face pe-atotștiutorul
Și vede prăbușirea la tot pasul!

E cel ce împotriva ta conspiră.
Invidia în inima lui geme
Și gura lui e plină de blesteme —
Tu nu poți auzi ce vorbe 'nșiră...“

„Și totuși, zice Regele, să vie!“
Dovadă, că chiar la palat Minciuna
Nu e biruitoare 'ntotdeauna.
Fac și monarhii câte-o nebulie...“

Privind în ochii Regelui, străinul —
Cu brațele pe piept încrucișate —
Răspică vorba: „Țara, Maestate,
E 'n durăt greu. Tu nu-i auzi suspinul,

Căci muzici cântă 'n juru-ți. Și slugarnici
Adormitori, ca 'n zid, te 'mpresurară,
De nu mai poți vedea pe cei de-afară,
Pe bunii tăi supuși — cei mulți și harnici.

Că n'ai cercat spre ei să-ți spinteci cale,
Să știi și 'n țara ta ce suflet bate.
N'ai vrut de cât spinări incovoiate
Și guri deschise laudelor tale.

Că de-a fost om să-ți stee drept în față,
Ca pe-un vrăjmaș, l'ai depărtat de tine...
Bătrânii pier; dar oaste nouă vine,
Și dureroase lucruri mai învață!

Dacă redactorii dela „Magyarország“ n'ar fi deja cu toți membri ai parlamentului ungar — ar merita să fie... Numai acolo se mai spun din partea majorității stupidități atât de revoltătoare!

Calumnii și minciuni. Deputatul kossuthist Buza Barna a adresat, în ședința de Miercuri, ministrului de interne o interpellare, în care aduce partidului social-democrat o mulțime de învinuiri lipsite de orice temei. Voinicosul deputat a cerut dela ministru să dizolve partidul social-democrat, ceea ce ministrul, firește, a refuzat.

Pentru a-l sili pe acest deputat să-și dovedească afirmațiile, organul social-democraților, „Népszava“, îi adresează următoarele cuvinte:

„E o infamie deja faptul în sine că a calumniat și mințit conștient, dar infamia devine și mai urâtă fiindcă dl deputat o săvârșește învăluit în mantaua imunității. Din acest motiv, comitetul partidului declară că trebuie să-l considere pe Buza Barna drept un bandit care atacă pe furie, — câtă vreme nu-i va repeta învinuirile în afară de parlament și cu înșirarea numelui celor acuzați“.

Deputatul Buza Barna a promis că va porni împotriva ziarului „Népszava“ proces... Ceea ce dorește și ziarul.

ROMÂNIA

Rezultatul alegerilor pentru col. II de Cameră.

La colegiul al doilea de Cameră printre politicienii consumați și printre cei tineri găsim câteva figuri distinse, cari atât ca cultură, cât și ca tactică cultivată pentru politica viitoare a țării atrag asupra lor un deosebit interes. Este dl C. Stere profesor universitar la Iași, director al „Vieții Românești“, dl Nicolae Iorga profesor universitar la București și director al „Neamului Românesc“ și nuvelistul Ion Al. Brătescu-Voineschi.

Iată rezultatul alegerilor după județe:

- Argeș. Ion I. Purcăreanu
N. I. Micescu.
- Bacău. Dimitrie I. Lecca,
Dr. Edvin Baronzi,
Dimitrie I. Pătrășcanu.
- Botoșani. Dr. Dionisie Goilav,
Ramiro Savinescu,
Balotaj pentru al treilea loc.
- Brăila. Nicolae I. Petrescu,
Ioan G. Sasu,
Biuroul a declarat balotaj pentru al treilea loc.
- Buzău: Victor A. Filoti, conservator.
Constantin Th. Teodorescu.
- Covurlui: Alexandru Ignat.
Apostol P. Papadopol.
Zamfir Filoti.
- Dâmbovița: Ion Alexandru Brătescu-Voineschi.
- Dolj: C. M. Ciocazan.
Nicolae P. Romanescu.
Ion T. Isvoranu.
Costică Gârleșteanu.
- Dorohoi: Ioan I. Manoliu Tetscanu.
- Fălciu: Ion Dobreanu.
Alexadru Gh. Rășcanu.
- Gorj: Numa Frumușeanu.
- Ialomița: Sima Niculescu.
- Ilfov: G. Assan.
Dr. I. Radovici.
I. G. Saita,
Dr. N. Angelescu.
Pompiliu Eliade.
C. G. Banu.
N. Coculescu.
Elefterie Ionescu.
I. Nădejde.
- Iași: G. Panu.
C. Stere.
G. G. Mârzescu.
Th. Vasiliu.
N. Iorga, independist.
Pentru al șaselea loc biroul a declarat balotaj.
- Mehedinți, Tache Băbeanu,
Dr. C. Gruescu, conservator.
- Muscel, I. A. Ghica.

- Neamțu, Alexandru Maxim.
 - Olt, Nicolae Marienescu Bircii.
 - Prahova, I. Ionescu Ouintus.
Nae Nedelcovici.
Inginer I. Gheorghiu.
Biuroul a declarat balotaj pentru al patrulea loc.
 - Putna, Iorgu G. Poienaru.
Ion I. Dimancea.
Atanasie I. Marosin.
 - Râmnicu-Sărat, Constantin G. Lupescu.
 - Roman, Vasile G. Morțun.
Dr. N. Țurcanovici.
Alexandru Mustea.
 - Romanați, Nicolae G. Demetrescu.
 - Suceava, Ștefan G. Ioan.
 - Tecuci, Biuroul a declarat balotaj.
 - Teleorman, Ion D. Procopiu.
Ion Berendey.
Nicolae V. Racotă.
 - Tutova, Gheorge Dragu.
Dimitrie Constandache.
Lazăr Bistrițianu.
 - Vâlcea, Nicolae H. Zugrăvescu.
 - Vaslui, Nicolae Filipescu, conservator.
 - Vlașca, Nicolae Bălănescu.
Const. Dimulescu.
- Dl N. Iorga ales la Iași a căzut în balotaj la Botoșani. Este o dovadă mai mult de popularitatea, de care se bucură acest fruntaș al neamului românesc. Este eschisă posibilitatea de a fi fost sprijinit de guvern, din moment, ce semioficiosul „L' Independance Roumaine“ nu se bucură de loc de acest succes, ci caută să scadă din meritele dlui Iorga acuzându-l de dezechilibru intelectual.
- Dl A. C. Cuza a căzut deasemenea în balotaj la Iași.

Balotagiile pentru al 2 lea colegiu de Senat.

La 12 c. au avut loc alegerile de balotajii pentru colegiul al II-lea de Senat în două județe la Brăila și la Vaslui. Au reușit pentru amândoua mandatele candidații guvernului liberal și anume dl Gh. Găetan la Brăila și C. Bastachi la Vaslui.

Părăzi, decor de teatru, luminații,
Tot ce pe vulg și pe copii înșală,
Aceasta-i toată slava ta regală.
Pe tristul gol din juru'ți — decorații!

Tu 'n țara asta nu vezi de cât raiul
Ce-ai tăi și-l ticluiesc într'o clipită.
Ruină-i sub hârtia poleită,
Sub crâng de brad trosnește putregaiul —

Dar tu ești fericit. Lingușitorii,
Înaltă imnuri proslăvirii tale
Și fac să n'auzi cântecul de jale
Cu care-și adorm foamea prășitorii.

Nu ți-ai iubit poporul, Majestate,
Sau nu l-ai înțeles — și e tot una.
De sus și până jos s'a 'ntins minciuna.
Ea leagă și dezleagă 'n țară toate.

Iar ca să-ți dea o spumă de mărire,
Ca pe-un copil te poartă și-ți arată
Sclipiri și flori ...
Afla-vei tu vr'odată
Cumplita vremilor destăinuire?...

Și ce speranțe se puneau în tine,
Ce vesel și-a eșit poporu 'n cale,
Cu pâne și cu sare! Osanale!
Mănuitorul lui credea că-i vine.

Ce vesel și-a eșit poporu 'n cale! —
.....
Și ce credință trist-o să-i rămână:
Că n'ai putut spre el întinde-o mână,
Din greaua platoș'a trușii tale!

C'acestea nu l-au deșteptat pe Rege,
Că Adevărul a fost dat afara,
Și slugile l'au îmbrâncit pe scară, —
Firește, dela sine se 'nțelege.

Trec anii. Și ce dulce-i amăgirea!
„Tu zeu ești printre regi! Mărire ție!...“
În jilțu-i moale, tolănită, scrie
Cu pana ei de aur Lingușirea.

Deabia se isprăvește-o sărbătoare,
Și 'ncepe alta. Muzicile cântă...
Imbracă-te 'n podoabe, Țară sfântă,
Să nu mai știe nimeni ce te doare!

Dar ce e, Doamne, vuetul acesta?
Ce-i freamătul acesta care crește?
Se zgudue pământul și mugeste,
Ca marea, când o biciue tempesta.

Se 'nalță flăcări, brațe desperate,
Spre ceru întunecat, pustiu și rece.

Năprasnic vântul nebuniei trece
Și spulberă noianul de păcate.

În vaete se prăbușește-o lume
Clădită pe minciuni. Dar ce mânia!
Cum șueră cumplita vijelie —
Sar frații între ei să se zugrume.

Uscata brazdă cere iarăși sânge.
Femei cu părul despletit, nebune,
Și-asmut copiii la omor. Genune,
Puhoiu de ură ce zăgazu-și frânge!

Deschide ochii mari bătrânul Rege
Și, tremurând, din jilțu-i se ridică.
Au cine liniștea lui scumpă-i strică?
.....
Și-al vremii rost el tot nu-l înțelege.

A. Vlahuță.

(Reproducere din „Viața Românească“ din Iași.
Anul II-lea No. 5 Mai).

Rezultatul alegerilor Co. III de Cameră

Acest colegiu are 38 de deputați. El continuă să rămâie guvernamental. Nici un semn de independență n'avem de înregistrat din alegerile de ieri. Doar pe unele locuri un număr restrâns de voturi s'a acordat la vreun candidat independent sau conservator. A fost un singur balotaj la Prahova. Incolo, aproape toate voturile au fost date candidaților liberali guvernamentali.

Astfel au fost aleși dnii Spiru Haret la Argeș, Radu Porumbaru, Matei Nicolae la Băcău, Gr. Peirescu la Brăila, dr. C. Angheliescu și Ion Stănculescu la Buzău, T. Tenea la Covurlui, C. Câmpianu la Dâmbovița, D. Boicescu și I. Pernianu la Dolj, C. Romano la Dorohoi, I. G. Duca la Fălciu, Dincă Schileru la Gorj, Al. Săulescu la Ialomița, N. Moroianu și Horia Rosetti la Ilfov, C. Armașu și C. Țiuleanu la Mehedinți, Moisescu la Muscel, Ioan Ioaniu la Neamț, C. Basarab-Brîncoveanu la Olt, Al. G. Radovici la Prahova, I. Simionescu-Râmniceanu și St. Meitanu la Putna, Ion Theohary la Roman, C. Poroieneanu la Romanați, C. Gheorghiu la R.-Sărat, Ion Bianu la Tecuci, G. Diamandy la Tutova, C. Cernescu la Teleorman, N. Pascal la Vlașca, St. Drăghicescu la Vâlcea, la Botoșani N. Răuțu, la Iași Dumitru Ursu, la Suceava C. Ștef. Sturdza și G. Moțoc.

Dintre aceștia cei mai mulți sunt aleși pentru prima dată. Unii dintre aleși sunt cunoscuți pentru ideile lor înaintate și pentru interesul ce-l poartă țărâniei. Cităm printre aceștia pe dnii Spiru Haret, Radu Porumbaru, dr. Angelescu, I. G. Duca, Al. Săulescu, C. Armașu, Moise Moisescu, Basarab Brîncoveanu, G. Diamandy, C. Cernescu, Al. Radovici.

Inceputul sfârșitului.

— La situație —

Suntem în deplină criză. Fiecare moment poate să ne aducă izbucnirea ei pe față, în ori-ce caz însă guvernul nu se va putea menține decât cel mult până la toamnă.

Nimic nu dovedește mai mult situația disperată a guvernului coaliționist decât debandada destrăbălată ce s'a produs în partidul independist, cel care dispune de aproape 300 de mandate. Nu mai există disciplină, nu mai există autoritate de șef; membrii partidului își dau seama că zilele guvernului sunt numărate și grăbesc să salveze măcar aparența că au *voit* să facă ceva pentru țară.

În două zile s'au prezentat Camerei prin câțiva deputați aproape 100 de propuneri și proiecte.

„Acești domni—zice „P. Lloyd”—simțesc un curent nou și-și dau seama de posibilitatea dizolvării Corpurilor legiuitoare. Și numai decât își aduc aminte că au făcut alegătorilor multe, multe promisiuni și că ar fi consult să deștepte cel puțin aparența că au *voit* să le împlinescă!“

Nagy Emil a făcut propunerea ca guvernul să fie îndrumat să prezinte Camerei în cel mai scurt timp un proiect de lege relativ la o împărțire mai justă a sarcinilor publice; — Eitner Zsigmond cere o reformă a legii industriale; — Mérey Lajos cere o reformă a legii cambiale și comerciale și a legii despre uzură; — Baross Lános cere să se aducă o lege prin care se dispune că în cazul când se vând moșii și averi publice în rândul întâi să se vândă comunelor sau micilor proprietari și muncitorilor.

Lengyel Zoltán prezintă 5 propuneri prin cari cere: armată maghiară independentă:

tarif vamal autonom (fără să se mai aștepte rezultatul tratativelor cu Austria); bancă națională independentă și consulat maghiar independente.

Farkasházy-Fischer Zsigmond face 7 propuneri prin cari cere: instrucție gratuită; legi împotriva abuzurilor advocaților, a agenților și tovărășiilor; lege prin care să hotărăște că venitul până la 700 de coroane nu se poate supune nici unui fel de import; statificarea instituțiilor de salubritate publică și leacuri gratuite; lege prin care să se hotărăscă că maximumul dărilor comunale suplimentare nu poate fi mai mare decât 45 la sută al dărilor directe etc.

Hencz Károly face propunere pentru prezentarea unui proiect de lege prin care să se ajutoare emigranții, cari vor să se întoarcă din America.

Mezőfi Vilmos face propunerea *ca guvernul să fie îndrumat să prezinte Camerei de urgență, proiectul de lege relativ la sufragiul universal*.

Se vorbește că în cursul zilelor următoare vor mai fi prezentate Camerei o mulțime de alte propuneri, cari toate n'au altă țintă decât să-i îmbete pe alegători cu apă rece.

Intrigile lui Polonyi.

Și toată mișcarea asta ci-că ar fi opera lui Polonyi, care în ăst chip vrea să se răzbune, că colegii săi l-au părăsit și l-au silit să-și dea demisia. Olay Lajos e mai convins despre lucrurile acestea și-l acuză pe Polonyi, pe față:

— Suntem convinși că Polonyi a pus la cale mișcarea aceasta urâtă. Veți vedea, sfârșitul va fi o ruptură desastroasă în partidul kossuthist.

Șeful partidului, Kossuth Franți nu mai știe ce să facă. I-a tras la răspundere pe deputații din partidul său, de ce nu au cerut învoirea lui prealabilă, ci au procedat de capul lor. Toți s'au scuzat cu pretextul naiv că n'au avut vreme. Unul dintre ei, Okolicsányi a fost mai sincer și-a declarat pe față:

— Știm că am violat formele. Dar a trebuit s'o facem, *fundcă situația politică e nesigură, și nu știm când vom fi trimiși acasă...*

„Maimuțări.“

Ziarul kossuthist oficial „Magyarország” e revoltată împotriva acestui procedeu al deputaților kossuthiști și numește acțiunea lor o „maimuțarie ridicolă“.

„Despre Lengyel Zoltán și Mezőfi Vilmos nu ne mirăm că fac lucruri de aceste — zice între altele — căci despre ei știm că sunt dușmani ai partidului independist. Dar mai sunt și alții, cari și astăzi sunt membri ai partidului. Farkasházy e cel dintâi care se alătură la cei cari atacă partidul independist. Nu-i vorba, dela acest deputat, de când a fost ales, n'am văzut încă nici o singură acțiune cuminte, serioasă și cumpănită. *Un astfel de bărbat van-tos, închipuit, care cu orice preț vrea să joace rol, e o sarcină grea pentru orice partid...* De altminteri, însă, e firesc că astfel de maimuțării ridicole nu pot altera partidul“.

Pentru aceste șire, deputatul Farkasházy le-a trimis redactorilor dela „Magyarország”, deputaților Holló Lajos și Lovász Márton martori, ca să le ceară satisfacție.

Măciucă și palme.

Deputatul Farkasházy mai are însă o afacere cavalerescă și cu deputatul Nagy Emil, care — deși e și el între cei cari au făcut propuneri — l-a atacat pe Farkasházy.

— E ridicol ce faceți. Voi vreți să discreditati propunerile noastre! — i-a zis Nagy.

— Iar voi voiți să înșelați poporul! — i-a răspuns Farkasházy.

— Pe voi ar trebui să vă scoată lumea cu măciuca din parlament! — a zis Nagy.

— Iar pe voi între palme! — a răspuns Farkasházy.

— *Trăiască parlamentarismul ungar!* — zicem noi.

S'a pornit procesul de discompunere. Minciuna nu putea să producă alte roade decât cea mai detestabilă destrăbălare politică.

Să vie sufragiul universal să-i măture din sanctuarul parlamentului pe-acești farisei ai drepturilor poporului!

Lumea îi condamnă.

„Universul” din București scrie:

„Vestea acestui scandal, care va ocupa un loc între scandalurile parlamentare celebre, ne-a impresionat foarte urât și de sigur, că aceeași impresiune a produs-o în toată lumea cultă.

Violența și brutalitatea, chiar când isvoresc dintr'o cauză dreaptă, produc rea impresie și sunt condamnabile. În cazul Vaida, știe însă toată lumea, că numai dreaptă nu e explozia de mânie a Maghiarilor — și atunci impresia e și mai rea, brutalitatea și mai condamnabilă.

În discursul care i-a atras furia Maghiarilor — e drept, că nu a tuturor — Vaida n'a făcut altceva decât să arate, cu dovezi, ce rele urmări produce șovinismul. Bucățile în versuri pe cari le-a citit, una din isvor maghiar și una din isvor românesc, au servit numai ca documente.

De aceea, nici o minte sănătoasă n'a putut pricepe furia ce s'a revărsat asupra lui Vaida și toată lumea a văzut în această furie un semn că exagerarea simțământului patriotic maghiar a trecut dincolo de orice margine.

Dar nu de aceasta vreme să ne ocupăm. Sunt destule semne că nu toți Maghiarii judecă și simt ca acei cari au făcut it ne mai pomenitul scandal; ș'apoi, poate că tocmai exaltarea d'acum a șovinistilor va grăbi în sănătoșarea opiniei publice ungurești.

Ceea-ce vrem și trebuie să facem — și în aceasta credem că exprimăm cugetul și simțirea întregii opinii publice românești — e să trimitem o călduroasă salutare lui Vaida-Voevod și colegilor săi din Camera ungară, îmbărbătându-i să pășească înainte fără șovăire.

Cetățeni credincioși ai Regatului Ungariei și români credincioși neamului lor, lupta lor e dreaptă și până în cele din urmă tot dreptatea învinge.

Brutalitatea ce-au suferit-o e un pas mare spre izbândă“.

Cronica scrie:

„Cu toți știm modul ne mai pomenit cum a fost expulzat inimosul român, deputatul Vaida din Camera ungurească.

Acest fapt — izgonirea în mod brutal din incinta Camerei a unui coleg, a unui reprezentant al poporului — este unic în istoria parlamentarismului.

Ungurii au pus o notă nouă și personală în această istorie, care este imaginea civilizației moderne, ei au arătat că înțeleg parlamentarismul în forma sălbatică, și că sub formele civilizate se ascunde sufletul barbar hunic.

Parlamentarismul se bazează pe o luptă de idei; este o conclavă laică în care frunțașii unui neam discută asupra nevoilor poporului.

În Ungaria Camera s'a transformat în arenă de circ, și cantitatea celui ales de popor a fost călcată în picioare.

Prin darea afară a dlui Vaida din parlament, ei au biciuit un întreg neam, au lovit pe poporul român.

Dacă nici acest fapt nu va proba intoleranța și barbaria ungurească, atunci bătrâna Europă este prea blasăată. Ea cere prea mult spre a da sentința infamiei!“

„Népszava“ (Glasul poporului), organul partidului social-democrat publică în numărul său de ieri, Joi un articol de fond intitulat, „Lume de haiduci în Camera (Betyárvilág a képviselőházban) Il dăm în întregime.

„Cine-ar voi să-și împlinească în Camera ungară datoria ca membru al unui partid opozițional, acela e într-o situație foarte primejdioasă. Mai fără frică poți străbate cu portofelul plin de bani prin pădurea Bakony (unde se țin cele mai vestite bande de hoți N. R. Lupta), decât să fii opozițional în Camera ungară. Căci împotriva nevoiașilor din pădurea Bakony te apără pușca, revolverul, biciul cu plumb, — împotriva haiducilor din Camera însă nu te mai poate apăra nimic, nici armă, nici lege, nici omenie. Arma nu e îngăduită în palatul Camerei, în locul legii domnește dreptul pumnului, iar omenia de abia o poți găsi în liniștea unui colț ferit al sălii aurite. Acolo unde să făuresc legile Ungariei sunt stăpâni niște gure sparte și niște haimanale, — acolo domnește terorismul fără frâu și acolo a devenit lege apăsarea cu forța a opiniei minorității. E o lume de haiduci în Camera. Niște vagabonzi, niște mucoși cari fără mandatul de deputat ar fi niște mari nule, fac din oameni de omenie mișei și pe aderenții unui partid care n'are puterea de a se răsbuna, îi îmbie cu furci și cu ștreanguri. Partidul guvernamental infierbântat de neînfrânarea din parlament, după ce, când era în minoritate pretindea față de orice majoritate o libertate absolută, se pune acum cu toată puterea pe minoritatea disparentă, pe singura opoziție, mică, și o brutalizează într'un mod oribil. Cei cari făceau mai adineori sport cu abuzul în ce privește libertatea cuvântului, acum fac sport cu apăsarea libertății cuvântului și ca niște bicheri cari și-au făcut de cap în cârciumă, dau năvală asupra oricui nu caută să reprezinte interesele lor.

Și azi și-au rânjit colții pușlamalele de prin cârciume.

A vorbit un deputat român, și a vorbit în interesul libertății de întrunire. L'a interpellat pe contele negru în chestia unui atentat mișelesc săvârșit împotriva muncitorilor. A fost de ajuns asta ca haiducii parlamentului să se năpustească cu pumnul asupra lui și să-i înădușe vorba în gură. Deputatul Goldiș a mai adus vorba și de năvala de briganzi asupra lui Vaida, ba a avut chiar cutezanța să facă o oarecare asemănare între țara ungurească și între țara muscălească în ce privește persecuțiile. Ține-te apoi! S'a pomenit că se descarcă asupra lui o întregă vijelie patriottică (hazaffyas). S'au năpustit toți trași-impinșii parlamentului cu pumnul asupra lui. L'au făcut mișel, s'au războit pe lângă el, ca o șleahță de indiani sălbateci se 'mpingeau, se tolăiau înaintea nasului lui, după ce Rakovszky a suspendat ședința pe cinci minute, ceea ce azi în limba haiducească a parlamentului înseamnă că „târgu-i slobod”. Năvala aceasta de hoți e cu atât mai scârboasă, cu cât însuși ministrul de justiție a provocat-o prin o întrerupere pe care a făcut-o. Ei, acum dacă un ministru începe să agite și dacă președintele Camerei atâță „vijelia”, ce să te mai miri că virtutea haiducească e în stare să-l însufletească pe d'alde Somogyi Aladár și Nagy György? Au și arătat ce pot dlor! Considerând că Goldiș e un om destul de zdravăn, de astă dată n'ar fi trebuit să-l împiedece pe dl Aladár nimeni, cu forța ca să nu dea palme. Când ar fi fost să fie ceva, s'a mulcomit însă, voinicul.

Foile de seara ale guvernului — afară de una — toate s'au năzuit să acopere după puțină scenele de cârciumă ale ședinței de azi. Pe semne „consilierii intimi”, conducători ai haiducilor s'au plictisit de cele întâmplare în urmă, căci neputând face alt ceva, au atras atenția Europei asupra noastră.

Singurul votul universal va putea pune capăt stărilor haiducești din Camera. Dar anumite hotare s'ar putea pune și acum bichierilor sălbătați de alcool ai cârciumei de lângă Dunăre. Ar trebui ca cei din partidul opozițional să fie mai îndrăzneți. Dacă d. e. azi deputatul Goldiș i-ar fi astupat, puternic, gura mucosului acela care-i striga necontenit: mișel, de sigur că li-ar fi ieșit amețitorilor fumurile din cap. Căci în sfârșit

dacă le trebuie cu tot prețul scandal, apoi scandal să fie. Cel care dă cea dintâi palmă e totdeauna cel mai favorizat.

Durere că trebuie să declarăm cu toată seriozitatea că la terorismul din Camera ungară nu se poate răspunde decât tot prin terorism. Alt răspuns nu există. Las' să vadă lumea civilizată, ce stări barbare asiatice au adus asupra capului nostru „luptele naționale” ale oligarhilor antidemocrați.

A trebuit să le spunem acestea, și a trebuit să le spunem în felul acesta. Măne ne vom pomeni că bătașii și pușlamalele parlamentului vor vorbi revoltați despre tonul presei și în deosebi al presei socialiste.

Dar noi suntem abia niște cârpaci nepretențioși în ce privește grobianitatea, față de domniile cei culți ai parlamentului — și nici măcar nu visăm să le călcăm vr'odată în urmă.

OBSERVARI

la articolii

„De pe galeria sinodului arhidiecezan”.

Onorată Redacțiune! Am cetit și eu, și vor fi cetit și alții seria de rapoarte despre sinodul nostru arhidiecezan din anul acesta trimise „de pe galeria sinodului arhidiecezan” și publicate în ziarul „Lupta” din Budapesta, numerii 108—115.

Sunt convins, că cei mai mulți dintre cei ce cunosc bine lucrurile, cetind rapoartele acestea, vor fi văzut, împreună cu mine, că ele conțin multe mistificări și multe imputări nemeritate la adresa actualului metropolit, a cărui activitate poate că unora nu le cade bine. Știu prea bine că un Arhiepiscop e cu mult mai sus pus, decât să se poată dimita în polemii jurnalistice, chiar dacă ar fi insultat în mod cât de grav. Demnitatea sa arhiepiscopescă nu-i permite lucrul acesta. Eu însă, ca particular, ca fiu al bisericii ortodoxe române, ca bun creștin și iubitor de adevăr și de dreptate, cred, că fac bun serviciu cauzei și publicului, când vin să dau unele lămuriri despre starea lucrului.

Nu vreau să molestez prea mult onoratul public cetitor cu lucruri mărunte, și astfel trec peste alte minuțiosități, cum este și aceea, că actualul Mitropolit a ajuns la demnitatea actuală de cap al bisericii noastre din protopop dela sate, pentru că este trecut în acte, și poate fi constatat totdeauna faptul că Excelența Sa din protopop a ajuns întâi membru al consistorului arhidiecezan și al consistorului metropolitan, cel mai înalt for în biserica noastră, a ajuns comisar conducător al câtorva congrese naționale-bisericești, apoi vicar episcopesc, episcop, și în urmă Arhiepiscopesc și Mitropolit, totdeauna prin alegere, făcută din partea celor îndreptățiți. Trec și peste aceea, că fericitul mitropolit Miron, precum și actualii domni Episcopi ai bisericii noastre au fost născuți la sate, — și mă mărginesc a reflecta pe scurt numai la unele momente mai însemnate atinse de corespondentul „de pe galerie” al ziarului „Lupta”, crezând, că din constatările mele oricine se va putea convinge despre tendințele urmărite de corespondentul „de pe galerie”.

Astfel la aserțiunea corespondentului, că actualului Mitropolit i-au căzut în brațe fructele ostenelelor de decenii ale antecesorilor săi, că Inaltpreasfinția Sa își închipue, că biserica catedrală e opera sa, și că Inaltpreasfinția Sa e destinat (earăși în închipuire) să dispună și aceea, cum și unde să se zidească *seminariul*: îmi iau voie a spune aceea, ce sigur dovedesc și actele dela consistorul arhidiecezan, că la intrarea Inaltpreasfinției Sale în scaunul arhiepiscopesc și metropolitan, între alte neajunsuri a aflat, că fondul general al arhidiecezei a restituit erariului vre-o 100.000 cor, sumă pe care antecesorul o anticipase în plata sa, ear erariul n'a încassat-o dela poporul credincios. Sidoxia rămăsese pe vre-o 6—7

ani neîncasată dela popor, prin ce s'a păgubit fondul cu vre-o două-trei sute de mii de coroane, atacându-se capitalul, pentru a putea fi acoperite spesele. Salariile funcționarilor consistoriali și ale profesorilor seminariilor erau tot cele vechi, de înainte cu 30—40 de ani; Prototopresbiterii, cari prin legile politice bisericesti și-au fost pierdut întregul lor venit și cărora sinodul din 1896 sub fericitul Miron le votase o recompensă de 1200 cor. din fondul general, abia primiau câte 200 coroane. Mersul administrației era foarte greoi, căci atât rezolvarea, cât și expediarea actelor intrate la Consistoriu ori la metropolie se făcea cu întârzieri mari, uz, căruia Inaltul Prea Sfinția Sa i-a pus imediat capăt, cum am primit coducea Arhidiecezei. Fundațiunea lui Trandafil a aflat-o la metropolie pusă la dosar, o fundațiune de aproape un milion de coroane, pe care fericitul creștin din Neoplanta o făcuse pentru toți greco-orientalii din patrie, dar cu toate acestea o foloseau de vre-o 20 de ani numai Sârbii și se afla în administrația patriarhiei sârbești din Carloveț. Actualul Mitropolit aducând cauza înaintea consistoriului metropolitan a dispus începerea procesului, care a și fost câștigat, trecând jumătate din fundațiune în proprietatea metropoliei noastre.

Iată, onorat public, o mică dare de seamă și o mică dovadă despre aceea, cum au căzut fructele ostenelelor fericitorilor antecesorii în brațele actualului nostru Metropolit!

Fiind aceasta situația cea adevărată, aflată de actualul Mitropolit, când a venit la Sibiiu. Excelența Sa s'a pus pe lucru, a mijlocit pentru viitor încassarea regulată a sidoxiei, a mijlocit ameliorarea salarelor funcționarilor consistoriali și a profesorilor seminariilor, a mijlocit ameliorarea dotației prototopresbiterilor dela 200 la câte 1000 coroane executând astfel baremi în parte concluzul din 1896 adus sub predecesorul său, și altele și altele, iar prin proces, cum am spus, a dobândit pe seama metropoliei jumătate din fundațiunea lui Trandafil.

Se mai spune în rapoartele „de pe galerie”, că Mitropolitul nostru Ioan își închipue, că zidirea catedralei din Sibiiu e opera sa!

Inchipuirea e un lucru intern, și astfel eu nu pot ști ce-și închipue Inaltul prea sfinția Sa. Acea ce știu eu însă este, că până la venirea Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan la Sibiiu, nu s'a făcut alta în timpul de vre-o douăzeci de ani, decât schimb de vorbe, dispută lungă asupra locului, pe care era să se zidească catedrala. Și totuși domnul corespondent „de pe galerie” nu s'a aflat îndemnat să amintească baremi ceva despre toate acestea.

Luând actualul Mitropolit imediat după venirea sa la Sibiiu cauza în mână, și ducându-o în consistoriu și în sinod, această corporațiune din urmă, aproape cu totalitatea voturilor a hotărât zidirea catedralei pe locul, pe care s'a și zidit. Iar după ce s'au făcut și acceptat planurile și s'a început zidirea, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan a inițiat colecta, care a dat drept rezultat, suma de peste 300.000 coroane, fără de care catedrala nici nu se putea zidi în forma de astăzi, nici nu se putea susține pe viitor; succes, pe care nici pe de parte nu l'a ajuns nici una din colectele făcute de antecesorii săi. Și întreb eu, oare, și rezultatul acestei colecte e fruct al ostenelelor antecesorilor actualului Mitropolit?

Și trebuie să recunoască tot omul nepreocupat, că actualul Mitropolit a avut mare prevedere, când a grăbit zidirea catedralei și colecta, căci în scumpetea ce domnește acum, pe de o parte colecta nu ar fi succes, cum a succes, iar pe de altă parte și la zidirea catedralei s'ar fi recerut spese aproape indoite.

Toate acestea sunt lucruri, pe cari publicul cel mare, credinciosii bisericii noastre, le cunosc foarte bine, și de aceea publicul atribue în cea mai mare parte Mitropolitului actual zidirea catedralei. Dovadă despre exactitatea afirmațiunii mele dau ovațiunile

zgomotoase făcute mitropolitului cu ocazia nea sfințirii catedralei—când câteva mii de oameni i-au manifestat recunoștință.

Il mai supără pe corespondentul „de pe galerie“ al „Luptei“ și propunerea metropolitului făcută în sesiunea din anul acesta a sinodului arhiepiscopalian, cu privire la zidirea seminarului din Sibiu. Nu înțeleg pentru ce atâta supărare, când mitropolitul își face numai datoria propunând sinodului să zidească seminarul acolo, la locul unde se află acum. Dacă cui-va nu-i convine propunerea, combat-o cum știe, înaintea forului chemat să decidă asupra ei dar fără ură și patimă, și forul competent va cumpăni argumentele și se va pronunța așa cum va afla de bine.

De alt cum înalt Prea Sfinția Sa n'a voit cu propunerea sa alta, decât să ducă cu un pas mai înainte chestia zidirii seminarului, pentru că din însăși expunerea istoricului, făcută în sinod de către dl *Parteniu Cosma* și publicată în „Lupta“, se vede, că până acum vre-o 18 concluze sinodale s'au adus în chestia seminarului, dar toate s'au îngropat la conzistoriu.

Mai departe este rău informat dl corespondent și când afirmă, că protopopii din arhiepiscopalian ar fi mai bine retribuiți, decât alți protopopi, căci pe când cei din arhiepiscopalian primesc câte 1000 cor. din centru și dela tracte, pe atunci cei din dieceza Aradului primesc câte 1400 cor.

Tot asemenea rău informat este dl corespondent, și când susține, că nu s'ar fi ținut socoteală de mijloace pentru ajutorarea școlilor prin noul proiect de lege, căci unul din multele motive invocate de metropolitul pentru renovarea actualului seminar, a fost și acela, că prin cea renovare, s'ar economisa vre-o 5—600.000 coroane, cari s'ar putea folosi la ajutoarea școlilor.

Crezând, că prin cele de până aici voi fi contribuit și eu, ca onoratul public se poată judeca în cunoștință de cauză, încheiu rugând pe dl corespondent se cruțe instituțiile noastre bisericesti, cum le cruță și conaționalii noștri gr.-cat., și să nu facă din toate discuțiile noastre chestii de publicitate, pentru-ca să nu fie sedus publicul și făcut să creadă, că între Metropolitul nostru și între cei din jurul său sunt frecări și dușmănie, ceea-ce nu corăspunde de loc adevărului, și apoi să nu iee pildă rea cei de jos, spărgându-se astfel mica noastră societate, în timpuri destul de grele pentru noi, din cauza astorfel de imputări neme-ritate.

Și ași mai ruga pe dl corespondent „de pe galerie“, care a văzut și știe, că Arhiepiscopul și Metropolitul nostru este înaintat în etate, să nu-i mai amărească zilele acum la apusul vieții, cum au amărât unii și pe ale fericitului *Șaguna*, pe care l'au silit adese-ori să spună celor din jurul său: „*Vedeți, că fui mei prin atacurile lor jurnalistice vreau să mă omoare moralicește și trupește*“ *).

Ortodoxul.

*) Am publicat articolul în virtutea principiului: „*audiatur et altera pars*“.

Buletin Parlamentar.

Sedința Camerei.

— 13 Iunie st. n. —

Două dame maghiare, cari au venit să se amuzeze în parlament își spun impresiile.

— E grozav.

— E plictisitor. Tot în limba croată! Nu înțeleg nici o vorbă.

— N'a fost decât un singur orator maghiar.

— Acel tânăr, colo în mijloc.

— Da, acela.

— Acela e Aurel Vlad și nu e Maghiar, ci Valah.

— Așa?... Hai, să plecăm de aici.

Cu conversația aceasta am fixat caracterul ședinței de Joi.

La început *Mirco Grahovaș* vrea să aranjeze un incident personal și se învrednicește de mai multe observații din partea președintelui.

Tot așa o pătește și Iosif Purici, care vorbește contra proiectului de lege despre amplexiunii dela căile ferate.

AUREL VLAD: On. Cameră! Din încredințarea partidului nostru pe care DVoastră nu'l recunoașteți, care își permite însă a exista în ciuda acestei nerecunoașteri, stimulul meu coleg Mihail Polit a vorbit deja la proiectul de față, insistând mai cu seamă asupra acelor dispoziții ale proiectului, cari sunt în legătură cu chestia croată, respective cu chestia de limbă. Dl Polit era cu atât mai îndreptățit să tracteze mai cu deamănuntul această parte a chestiei, fiindcă dsa a luat parte activă la crearea tranșacțiunii ungaro-croată.

Cu toate că dl Polit a dezvoltat mai pe larg vederile partidului nostru cu privire la această chestie, cu toate aștea mă simțesc îndemnat să iau și eu cuvântul pentru a arăta, că e o anumită analogie, vedem, că în încercările concretizate în acest proiect de lege se repetă acele încercări cari s'au făcut și se fac față de noi prin neexecutarea legii de naționalități.

On. Cameră! Convingerea partidului nostru este, că punctul de mănecare al Croaților este legitim, ei au dreptate. (Voci în centru: Așa e! Așa e!) Au dreptate pentru că § 9 al legii despre tranșacțiunea ungaro-croată consideră și declară căile ferate drept o afacere comună.

Faptul, că atunci, când s'a făcut tranșacțiunea, nu au fost trenuri ale statului în Croația, nu poate să fie invocat contra Croaților, chiar din motivul, că deși nu au fost trenuri, tranșacțiunea s'a îngrijit de a da o precizare în principiu și chestiei trenurilor, de unde nu rămâne, decât să se aplice §§ 56 și 57 ai tranșacțiunii, în virtutea cărora limba oficioasă a căilor ferate de pe teritoriul Croației și Slavoniei trebuie să fie cea croată. (Voci: Tako ie! Tako ie!)

Dar mă mir, cum dvoastră, după-ce faceți concesiuni în chestia suveranității limbei și concedeți limba croată în guvernamentul comun și în parlamentul comun, mai veniți și spuneți, că dacă s'ar face aceeași concesiune cu privire la căile ferate, cari dvoastră ziceți, că le considerați numai ca întreprinderi private, s'ar știrbi prin această concesiune suveranitatea limbei maghiare?

Ce faceți dvoastră cu proiectul acesta, care nu este decât virirea celui d'întâi cal troian în autonomia Croației și Slavoniei

HODY GYULA: Supilo! Vă felicitam de noua alianță.

FRANO SUPILO: Mulțumim. Trăiască limba croată!

O VOCE (între Croați): Acesta este dreptul nostru.

SVEPOZAR PRIBICEVICI: E trist, că României trebuie să apere drepturile noastre. Ministrul Iosipovich ar putea să ia pildă dela Români, cum să apere drepturile limbei croate!

BALOG E.: Frumoasă tovarășie! Puțați-vă!

(Mare zgomot între Croați).

O VOCE: Apără drepturile noastre și are dreptate!

AUREL VLAD: Combate acea dispoziție reaționară a proiectului, care vrea ca amplexiunii, cari au luat parte la vre-o grevă să nu-și mai poată ocupa din nou funcțiile, dacă admitem, ce a zis dl ministru de comerț, că se gândește cu iubire de părinte la soartea amplexiunii dela căile ferate, trebuie că și-a vărât mâna la ticluirea aceiui proiect și un părinte mașter și fără a căuta prea mult, mă tem că acest tată mașter a fost Szterényi... (Ilaritate. Zgomot)

AUREL VLAD: Respinge proiectul.

Mai vorbește croatul *Vratoslav Brlici* timp de trei ore,

GUSTAV MODRUȘAN cere — la orele 2 și 40 minute — ca să-și poată amâna vorbirea până în ședința cea mai apropiată. Camera încuviințează.

— Vineri 14 Iunie st. n. —

Presedintele anunță că hotărând Camera a se tipări discursurile deputaților croați în limba croată, precum și în traducere maghiară, executarea acestei dispoziții sporește cheltuielile Camerei cu 264 coroane la zi. Cere încuviințarea acestei urcări a budgetului.

CSIZMAZIA ENDRE: Plătească-l Croații!

După o scurtă discuție, ce se încinge între Hédervári Lehel și Kovács Ernő din partea maghiară și Dušan Popovici din partea croată, Camera încuviințează urcarea budgetului.

SZTERÉNYI sulevează un incident personal în legătură cu unele imputări, pe cari i le-a făcut deputatul croat Surmin.

SURMIN îi reflectează.

PREȘEDINTELE îi detrage cuvântul lui Surmin.

BUDE BUDISAVLIEVICI, (croat) care urmează la cuvânt în acest incident, anunță dela început că va vorbi până la sfârșitul ședinței.

Cronica externă.

Un proiect asupra crizei viticole din Franța.

Criza viticolă din sudul Franței i-a servit lui Jaures să dea o formă precisă ideilor sale colectiviste printr'un proiect de lege concret.

Proiectul spune simplu, că dela 1 Iulie 1907 toate terenurile plantate cu viță să devină o avere națională și dela aceeași dată încolo comerțului de vin en gros, fabricațiunea și rafinăriia zahărului, producția și vânzarea alcoolului să intre în mâinile statului.

Toate dispozițiile speciale, mai ales chestia exproprierii terenurilor și trecerea lor în posesia statului vor fi regulate de legi a parte.

Cu alte cuvinte Jaures propune Camerei exproprierii unei treimi din teritoriul Franței, fără a aminti măcar dacă se vor da sau nu despăgubiri pentru ea.

Aceste planuri ale organizatorului societății colectiviste nu vor fi acceptate de țărani, chiar dacă aceștia ar trăi cu mult mai rău ca până în prezent.

Chestiunea irlandeză.

Partidul național irlandez a ținut la 11 c. o adunare, în care s'a sfătuit asupra politicii ce trebuie s'o urmeze în fața ultimelor evenimente.

După o desbatere de 4 ore s'a dat un comunicat, în care se declară, că respingerea propunerii referitoare la Camera irlandeză s'a clarificat prin conventul național al partidului irlandez, că poporul irlandez este hotărât să respingă orice măsură, care ar fi îndreptată pentru nimicirea unității și puterii mișcării naționale irlandeze, și să creeze astfel o piedecă pentru exercitarea unui *home rule* *) adevărat.

* (Home: acasă; rule: guvern). Nume dat de irlandezi regimului autonomiei, pe care ei vreau să-l exopereze pentru Irlanda.

Spiritul, care s'a arătat la conventul național, poate fi privit ca o provocare spontană la arme a poporului irlandez și este merit să scoată în relief chestia irlandeză.

Experiența a arătat, cum se poate exopera aceasta. Un *home rule* se poate ajunge numai printr'o luptă energică, printr'o puternică agitație în întreaga țară, printr'un partid bine disciplinat în Cameră și prin prinderea fiecărei ocazii și ori-cărui mijloc, care se arată în Irlanda și mai cu seamă în Britania, pentru a îndrepta opinia publică asupra Irlandei și asupra influinței zdrobitoare a legislațiunii engleze. Ori-ce guvern ar fi la putere, va fi silit să aducă un proiect pentru o mai bună administrație a

Irlandă, un proiect, care s'ardecisebi foarte mult de cel dat de curând de conventul național, dacă poporul irlandez își ia în serios misiunea.

ȘTIRILE ZILEI.

Vineri, 13 Iunie 1907.

Comisia de imunitate, în ședința de Mercuri, nu a hotărât nimic ci a ales numai raportor pe deputatul Hédervári Lehel.

— **Tinerimea și deputatul Iorga.** Alegerea dlui Iorga a produs în cele mai multe cercuri o mare bucurie. Intreaga tinerime din România l-a felicitat și la sărbătorit. Așa, cetim în Universul de azi, că Miercuri seara un mare număr de studenți universitari s'au strâns în fața Fundațiunii Carol și de acolo au plecat în cântări de Deșteaptă-te Române și cu steaguri tricolore către locuința dlui Iorga, unde i-au făcut manifestații de simpatii. La aclamațiunile cari nu mai conteneau, dl Iorga a apărut la fereastră și li-a mulțumit studenților pentru iubirea care i-o arată. La uralele studenților de: să trăiască deputatul Iorga, trăiască A. C. Cuza dl Iorga a spus că pleacă Sâmbăta la Iași unde va spune dlui Cuza că tinerimea pretutindeni e însuflețită de ideile sănătoase. Totodată îi invită pe studenți să meargă și ei la Iași, pentru a arăta că în vremuri grele ca acestea tinerimea își înțelege chemarea.

După acestea studenții s'au întors în cântări naționale în piața teatrului național, unde au jucat „Hora Unirei“ și au cântat iarăși mai multe cântări înflăcărâte.

Pretutindeni publicul mare îi întâmpină pe studenții manifestați cu dragoste.

— **Două piese nouă ale lui Caragiale.** Dl I. L. Caragiale, care a petrecut câțiva ani în Berlin, s'a înapoiat de curând în țară.

Distinsul scriitor a adus două bucăți nouă de teatru, „Titică Sotirescu et comp.“, comedie în patru acte și „Moștenitorul“, tragedie în 3 acte. Aceste bucăți se vor juca în proxima stagiune teatrală pe scena teatrului național din București.

— **Sanatoriul „Sf. Elisabeta“.** Dumineca viitoare va avea loc inaugurarea „Sanatoriului Sf. Elisabeta“, care a fost instalat pe șoseaua Kiseleff din București din inițiativa M. Sale Reginei și cu concursul mai multor persoane din societatea bucureșteană.

Acest sanatoriu este unic în genul său în țară în urma perfecțiunii instalațiilor, făcute după cele mai noi metode.

La serbările de inaugurare, care se vor face cu mare solemnitate, vor azista și M. Sa Regina Elisabeta și A. S. Regală Principesa Maria.

— **Maghiari de rassă.** Redacția ziarului „Népszava“ a primit dela un cetitor al ei următoarea scrisoare:

«On Red. ! Intr'o ședință anterioară a Camerei am auzit, că Somogyi a zis: «trebuie să-i dăm pe Valahi afară din țară, iar dl St. Pop i-a răspuns, că Românii sunt de aici, ei n'au venit din Galiția (După-cât știu eu nici Somogyi—Krauss Armin n'a venit din Galiția, de oare-ce s'a ostenit pentru el tătutu-său când era bocher tânăr.) După părerea mea un țaran român cinstit și harnic are mai mult drept de a trăi aici, decât un mizerabil de ștreber care pângărește parlamentul cu năzbitiile lui ordinare fără să poată fi în stare să aducă vr'un folos cuiva. Nu pot lăsa să t-eacă numai așa porcăria aceea pe care o săvârșesc niște venetici aduși de vânt arătând ușa unor locuitori cari de o mie pe ani hălăduesc în țeara aceasta. E de nesuferit ca să vezi pe un Krausz Armin arătând ușa cetățenilor folositori ai acestei țări. Și e interesant, că Ungurii băștinași nu-s așa de obraznici și de îndrăzneți în insultarea naționalităților, cum sunt Arminu-Alacării. Aceste fapte scârboase dau după câtăva vreme «rassa maghiară veritabilă».

— **Dioscurilor germani,** Goethe și Schiller li s'a ridicat în Cleveland o statuie. E cea dintâi statuie americană a acestor scriitori cari sunt ai lumii întregi.

— **Nou avocat român în Sebeș.** Dl Dr. D. Moldovan și-a deschis cancelarie advocațială în Sebeșul-săsesc, str. Siculorum No. 8 (casa librarului Hientz.)

— **Apel.** Pentru ca să previn și după puțină să înlătur din proxima adunare generală a „Societății pentru fond de teatru român“ orice discuție asupra *taxelor restante*, împreună eventual cu *publicarea numelui* membrilor restanțieri, precum s'a cerut și în ultima adunare generală din Lipova:

Apelul la d-nii membri fondatori pe viață și mai ales la cei ordinari și îi rog, ca să își achite *toate taxele restante*; iar cei ordinari totodată și *taxele pentru anul 1906-1907!*

Fiindcă voiu absentă mai mult timp de acasă și mai cu seamă prin motive de *considerabilă economisare* în speșele de încasare, mă adresez domnilor membri și rugarea, ca atât *taxele restante* cât și pe cele *curente*, să le trimită *direct* la „*Filiala institutului „Albina“ în Brașov*“, (Brassó); iar drept cuitanță pentru sumele trimise să considere și păstreze deocamdată recipisă liberată de oficiul poștal. Brașov în 10 Iunie n. 1907. Dr. Nicolae Vecerde, cassierul „Societății pentru fond de teatru român“.

— **Festival în o oarea unui profesor universitar.** Eri la 31/13 c. a avut loc în sala bibliotecii facultăței de drept din București un mare festival în onoarea profesorului de drept civil dela această facultate și fost ministru dl C. Nacu, care își celebrează a 30-a aniversare a intrării sale în cariera juridică.

Studenții facultăței de drept i-au dat profesorului lor o medalie comemorativă.

Seara i s'a oferit un banchet în saloanele hotelului Bulevard, la care au luat parte dl C. Dissescu, fost ministru, C. Pherekyde președintele înaltei curți de casație, M. Antonescu, decanul baroului avocaților, etc.

— **Examene.** Examenele de maturitate la liceul din Blaj s'au încheiat azi, în 12 Iunie n. a. c. cu următorul rezultat:

La examenul verbal au fost admiși 43 din 46. Dintre acestia au fost declarați maturi cu *eminență* următorii: I. *Georgescu*, L. *Giurgiu*, Al. *Lupean*, I. *Pop*, C. *Roșcău*. Maturi cu *bun*: E. *Cosma*, N. *Dănilă*, T. *Dengel* V. *Neamț*, Al. *Pop*, jun., I. *Precup*, St. *Suciu*. Maturi cu *suficient*: N. *Boer*, I. *Braț*, V. *Câmpian*, G. *Chelemen*, N. *Comșa*, Long n *Corcheș*, H. C. *Deac*. II. *Debău*, A. *Fărcaș*, Al. *Gherman*, V. *Moldovan*, T. *Pădurean*, V. *Popoviciu*, A. *Rimbaș*, D. *Rus*, E. *Șinca*, Ilie *Tănase*, V. *Tătulea*, T. *Tomuș*, P. *Țitonea*. Pentru repeșirea examenului din un studiu au fost admiși 10 inși.

— **Răscoalele țărănești și poezii români.** Acest an a fost fatal pentru România. Răscoalele țărănești din primăvara acestui an au zguduit țara din temelie și au umplut de temeri juste pe toți fiii ei. Neamul românesc de pretutindeni a fost apucat de serioase îngrijorări.

Poezii, crainicii vitejei străbune, sbiciuitorii prezentului și prorocii viitorului era cu neputință să nu-și încordeze și ei lira, plângând atâta sânge vărsat și atâtea deslănțuirii de furtuni cari ne-au slăbit. Sunt interesante cele câteva poezii bune cari s'au scris din incidentul răscoalelor. Din multe poezii cari s'au scris cu această ocazie, cele mai multe vor rămânea îngropate în cutare gazetă și uitate a doua zi și abia câteva vor rămânea pentru vreme mai îndelungată sau pentru totdeauna. Din acestea din urmă ni se pare că fac parte poeziile dlor Vlahuță, Coșbuc, Iosif, Goga și Ranetti. Ele oglindesc foarte fidel personalitatea literară a fiecărui poet.

Poesia „1907“ a lui Vlahuță o dăm în numărul acesta, deci lăsăm să o judece cetitorii, — Coșbuc întreba la sfârșitul unei poezii, publicată în numărul de Paști al Sămănătorului, pe Dumnezeu, că și-a uitat de țara românească în care lasă să se îngâmădească nedreptăți peste nedreptăți? — Iosif roagă pe D-zeu să-i dea Regelui

incărunțit tărie ca să poată asigura binele țării, — Goga crede, că cel puțin grăul care va crește în pământul adăpat cu sânge de frați și din care se va aduce lui Dzeu jertfa de câtră preoții altarelor cel puțin jertfa aceasta va aduce de aici încolo iubirea de frate între fiii aceluiași neam — iar Ranetti, cu sarcasmul lui necruțator, zice că glasurile de „vrem pământ“ au aflat în sfârșit ascultare din partea celor chemați a conduce o țară și un popor: țaranilor li s'a dat în sfârșit pământ... ca să-și sape mormântul.

Oricâtă fantasmă ar fi în poeziile acestea de mare actualitate, un lucru rămâne: ele sunt mai mult de cât niște poezii și și lumea aceea care are obiceiul să citească poezii, pe cari le consideră ca niște halucinații plăcute, trebuie să considere aceste voci de vates ale poezilor.

Poesia „1907“, a dlui Vlahuță, a și produs în România o mare consternare.

„L'Independance Roumaine“, numărul ultim se ocupă într'un articol de fond de ea și zice că stăruie să exagereze stările din țară sub toate raporturile.

Oricum ar fi, ea exprimă convingerea dlui Vlahuță despre țara românească, și de aceea e prețioasă — cu atât mai vartos că de mulți ani de zile glasul dlui Vlahuță în chestiuni curente nu s'a mai auzit.

— **Caruso.** Eroul care s'a făcut renumit prin aventura lui din America, cântă de ocamdată în Paris, unde câștigă pe zi când joacă 12.000 franci.

— **Osânda unui baptist.** Cetim în gazetele de dincolo că un soldat, care profesă ideile religioase ale sectei baptiștilor, refuza să facă Sâmbăta serviciul, pe motiv, că nu-i permite cultul său aceasta. Ori cum, pretutindenea trebuie să se respecte libertatea cultului, soldatul pretindea, că în aceasta zi să nu fie supus nici unui serviciu.

Consiliul de război n'a ținut însă cont de pretențiile curiosului ascet și dat judecății, acesta a fost condamnat la 6 luni închisoare.

Un caz analog s'a întâmplat la noi în săptămânile trecute unde un ovreu soldat balaureat a refuzat de asemenea să facă serviciu în ziua Șabeteului.

Nici aici consiliul de război n'a fost mai religios, ci l'a condamnat pe evreu la 6 luni închisoare.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

probată ani de zile cu cel mai bun rezultat.

Economie.

Ancheta în chestia lipsei de muncitori. Lipsa de brațe muncitoare crește zi de zi.

În urma emigrărilor, ce au luat dimensiuni înspăimântătoare, stabilimentele industriale din anumite ținuturi sunt în primejdia a nu putea găsi muncitori trebuincioși.

Asociația regnicolară a industriașilor a provocat industriașii mari din diferitele ținuturi să-și dea părerile și să-și expună experiențele ce le-au câștigat în urma emigrărilor.

La acest apel au răspuns 34 stabilimente mari din provincie.

Cinci fabrici de fer ale statului constatază, că lipsa de muncitori nu e însă actuală, deoarece aceste fabrici dispun de brațe muncitoare în deajuns.

Răspunsurile primite dela celelalte stabilimente industriale ne prezintă, într'o situație tristă cauzele emigrărilor.

Sunt ținuturi din cari 30 procente a brațelor muncitoare au emigrat.

Toate rapoartele constată, că nu lipsa

de muncă, deci prilejul de a putea câștiga în deajuns, ci dorul de a câștiga avere atât de fâgădulele îndoiioase ale agenților e cauza emigrărilor.

Conform rapoartelor primite se constată că noua lege de emigrare n'a împiedecat emigrările, ci dimpotrivă a contribui la înmulțirea lor.

Congre-ul internațional al petrolului se va ținea anul acesta în București.

Congresul promite a fi foarte important și atrage în România oameni de științe din toată lumea.

Ședința de deschidere va fi probabil prezidată de M. S. Regele Carol, care va rosti și discursul inaugural.

Congresul internațional al tovarășilor se va ținea la 23—25 Septembrie la Cremona (Italia).

La acest congres vor fi reprezentate tovarășiile din toate statele.

Se vor ținea mai multe conferențe, va vorbi și o femeie, Doamna Treub Cornaz din Țările de Jos. — Doamna Treub-Cornaz e o însuflețită propoveduitoare a ideii tovarășiilor.

Vama grâului în Franța. Din Paris se vestește, că comisia vamală a respins cu totalitatea voturilor propunerea de a se urca tariful vamal asupra grâului și făinei.

Bănci nouă românești. „Receana“ institut de credit și economii societate pe acții în Telechi-Recea (comitatului Făgărașului.)

„Strugurul“, institut de credit și economii societate pe acții în Pianul-superior (com. Sibiiului.)

Bursa de efecte. Situația, la bursă e tristă, se poate vorbi iarăși de o derută generală.

Cursurile valorilor cad, perderile sunt simțitoare.

Din Viena și Berlin au sosit știri, cari n'au fost de felul ca să dea zor speculației dimpotrivă au contribuit la înrăutățirea situației.

Reportându-se apoi știri nefavorabile asupra situației politice interne, tendința la bursa noastră a devenit chiar panică. A contribuit mult la aceasta și continuarea vânzărilor urgente din Viena.

Cursurile valorilor internaționale au căzut cu 4—5 coroane, numai acțiunile căilor ferate austro-ungare s'au vândut și cu prețuri urcate.

Manevrele contremintelui s'au continuat și față de renta ungară, cu puțin succes însă.

Spre încheierea bursei, au sosit știri mai favorabile și începând arbitrajul din Viena cu cumpărările cursurile s'au urcat din nou cu 3—4 coroane.

Circulația a devenit animată.

Prolongația medie s'a efectuat repede și în liniște.

Renta ungară a reparat pierderile de ieri. Valutele nu s'au schimbat.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	— 648.50
„ „ ung. a.	— 749.—
„ băncii de escompt a.	— 495.—
„ soc. căilor ferate austro ung.	— 667.—
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 111.50
„ „ coroane 4 „ „	— 93.20
„ austr. de aur 4 „ „	— 116.50
„ „ coroane 4 „ „	— 97.75
Scrisuri fonciare „Albina“	— 101.—
Napoleon d'or (20 franci aur)	— 19.21
20 mărci germane, aur	— 23.60
Galbeni austriaci și ungurești	— 11.43
Bilete germane 100 mărci	— 118.10
„ franceze 100 franci	— 96.17
„ italiene 100 lire	— 95.90
„ române 100 lei	— 95.50
Ruble rusești de hârtie	— 2.53

Prețurile cerealelor. În piețele străine prețurile cerealelor au căzut.

La noi prețurile se mențin, tendința e fermă.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa s'au plătit 20 coroane 90 fil. iar pentru cel mai slab de Bănat 19 cor.

Prețurile celorlalte cereale nu s'au mai schimbat.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut 15,000 măji metrice (p) grâu.

În ultimele 24 ore au sosit 23.125 măji metrice grâu 6096 măji m. săcară, 11.348 măji m. ovăs 31.938 măji m. cucuruz, s'au expediat în același timp 2205 maji m. grâu, 21229 măji m. cucuruz 26.300 măji m. făină și 4814 măji m. țărățe.

Piața din Budapesta.

Cereale.

Grâu, maza metrică, frumos	20 cor. 90 fil.
„ „ „ mijlociu	19 cor. 80 fil.
„ „ „ mai slab	19 cor. — fil.
Săcară, maza m. dela	15 cor. 25 fil. 15 70.—
Orz, „ „ „	13 cor. 55 fil. 14 10.—
Cucuruz nou	11 cor. 95 fil. — 16 20
Ovăs, „ „ „	15 cor. 35 fil. — 16.—

ii.

Produse.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela	149 cor. — 150 cor.
Slănină, „ „ „	120 cor. — 131 cor.

Cartofi, „ — cor. — fil. — — —

Spiri, „ 51.50 cor. — 52 50
III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch),
(Prima calitate ungară).

Bătrâni — — — fileri kilogramul
Tineri . . . 141—142 fileri kilogramul

Redactor responsabil:

V. SILE MACREA.

Tip. «Poporul Român», István-ut 11.

Institut de credit și economii „Vatra“
Cluj (Kolozsvár).

A V I S !

«VATRA» noul institut de credit din Cluj și-a început activitatea. Acordă: credite de cont curent, cambiale și ipotecare pe lângă condiții favorabile. Primește depuneri cu 5% plătit și darea erarială.

3—3

Direcțiunea.

Banca Națională a României.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1906	ACTIV	1907
27 Maiu		19 Maiu 26 Maiu
103 039 251	{ 73 435 251 Reserva metalică Aur 79 945 498 29 890 000 „ Trate Aur . 33 595 000	{ 113 641 423 113 540 498
2 039 392	Argint și diverse monete	1 548 364 1 547 546
59 556 891	Portofoliu Român și Străin	87 178 747 89 868 750
25 416 394	{ *) Impr. contra ef. pub. 10 118 500 „ „ „ „ în cont curent 19 487 861	{ 29 482 281 29 606 361
11 999 876	Fonduri publice	11 999 840 11 999 840
14 896 734	Efectele fondului de rezervă	15 871 054 15 871 054
2 910 324	„ „ de amortizarea imob. și material	3 259 121 3 259 121
5 771 064	Imobili	5 875 648 5 875 548
602 636	Mobilier și Mașini de Imprimerie	640 154 640 244
751 808	Cheltueli de Administrațiune	761 217 782 342
81 949 282	Deposite libere	103 720 017 103 917 137
—	„ „ ct provizoriu	950 500 950 500
6 115 639	Compturi curenți	10 002 309 7 915 311
19 041 985	Compturi de valori	22 123 831 22 214 544
<u>334 387 366</u>		<u>407 054 506 407 988 896</u>
	PASIV	
12 000 000	Capital	12 000 000 12 000 000
21 284 642	Fond de rezervă	22 971 453 22 971 453
3 158 004	Fondul amortisării imobilelor și material	3 404 192 3 404 192
214 878 020	Bilete de Bancă în circulațiune	262 663 460 263 328 910
1 117 418	Dobânzi și beneficii diverse	1 344 884 1 416 704
81 949 282	Deposite de retras	103 720 017 103 917 137
—	„ „ ct provizoriu	950 500 950 500
—	Compturi curenți	— —
<u>337 387 366</u>		<u>407 054 506 407 988 896</u>

Scomptul 5‰.

*) Dobânda 5‰.

Cancelaria arhitectului I. NIGA

ARAL, STRADA ARCHIDUCELE IOSIF NUM. 1.

Telefon 275.

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, ca specialist în ritul nostru oriental, edifică și restaurează biserici în mod artistic, trimite schițe și proiecte de spese gratuit.